

2274

WWF Дунавско – Карпатска
програма България
Бул. „Цар Борис III“ № 19Б
(Сграда на Алианц)
Ет. 4 и 5
София 1612

Тел. (02) 950 50 40
Тел. (02) 950 50 41
Факс (02) 981 66 40
office@wwfdcp.bg
http://wwf.bg

До
Комисия по околната среда и водите

20 юли 2017 г.

Становище

относно законопроект за изменение на закона за опазване на околната среда 754-01-43 от 11/07/2017

Коментарите ни засягат предложеното отпадане на втора инстанция по дела във връзка с ОВОС и ОС за обекти с национално значение; както и задължителна максимална продължителност (6 месеца) на съдебните процедури по обжалване на решения по ОВОС и ОС.

Ако тези предложения бъдат приети, това би означавало намаляване на възможността за съдебен контрол (премахване на една от общо две съдебни инстанции), както и намаляване на възможностите за защита на околната среда и на оценка на въздействието на инвестиционни предложения върху здравето на населението. По тези причини направените предложения трябва да бъдат отхвърлени, като по-подробните ни аргументи са:

Правни мотиви

1. Противоречат на Конвенцията за достъп до информация, участие на обществеността в процеса на взимане на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда (Орхуската Конвенция) и по-специално на чл. 3, който гласи: „2. Всяка страна се стреми да гарантира,.....търсенето на достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.“
2. Обявяването на обект с национално значение се извършва от министерски съвет, процес върху който не е предвидена процедура за контрол или достъп на обществеността.
3. Мотив за предложенията е „да се съкрати времето за процедиране“. Тук ясно се вижда, че тук не става дума за ускоряване на съдебния контрол, а практически за премахването му на 50%.
4. Разумът на процедурата за ОВОС е по-машабните дейности (каквито се предполага да са обектите с национално значение) задължително да бъдат подлагани на ОВОС, а дейностите с по-ограничено въздействие върху околната среда – да бъдат

подлагани на процедура за преценка на необходимостта от ОВОС. Сега според предложението по-мощабните дейности ще бъдат контролирани от само една съдебна инстанция, а по-малко мащабните – от две съдебни инстанции. При това единствената съдебна инстанция в някои случаи може да бъде Административния съд, а не Върховния административен съд. Подобен подход е абсолютно непознат в Европа и в разрез със здравия разум, който предполага по-сериозен съдебен контрол именно върху по-мощабните дейности. Отварят се възможности за административен произвол и то именно с по-мощабните дейности;

5. В Гражданския процес разумът е, че касационното обжалване е недопустимо за спорове с по-малък имуществен интерес. Предложението за премахване на касационното обжалване за дела по ОВОС за проекти от национално значение (които се предполага да са мащабни и с по-голямо въздействие върху околната среда) е в пълен разрез с разума на ГПК и с разума на съдебния контрол изобщо;
6. Въвеждането на максимална 6-месечна продължителност на делата по обжалване на решения за ОВОС и ОС изглежда, че утвърждава принципът на бързина (чл.11 от АПК). Всъщност предложението деформира принципът на бързина и поставя под въпрос изпълнението на задължението на съда да изясни напълно фактическата страна на спора и да провери законосъобразността на акта на всички основания по чл.146 от АПК (чл.168, ал.1 от АПК). Сериозно застрашено е приложението на принципа на истинност (чл.10 от ГПК и чл.7 от АПК);
7. Постигане на бързина на производството може да се постигне чрез регламентиране на срокове за процедиране на преписката и насрочване на съдебните заседания. Практиката на административните съдилища показва, че в някои случаи това се извършва без от това да страда приложението на останалите принципи на процеса. „Вместването“ в 6-месечния срок от подаване на жалбата означава, че съдът на практика ще трябва да разгледа спора в най-много две съдебни заседания.
8. Въносителите на законопроекта не са си направили труда да проверят колко от делата за ОВОС/ОС понастоящем приключват в рамките на 6/12/18/24 месеца и колко заседания средно са необходими за изясняването на фактическата страна на спора;
9. Въносителите на законопроекта некоректно твърдят, че щом в процедурата за ОВОС/ОС е осигурено участието на обществеността, това е оправдание за ограничаване на достъпа до правосъдие. Всъщност правото на участие в процедурата по издаване на екологично разрешително (ОВОС, съответно чл.6 от

- Орхуската конвенция) **е съвсем различно право** от правото на достъп до правосъдие (чл.9 от Орхуската конвенция). Признаването на правото по чл.6 **не може да бъде основание за отричане** на правото по чл.9 от Орхуската конвенция;
10. Разглеждането и на двете законодателни предложения е в нарушение на чл.8 от Орхуската конвенция, защото не е направен и минимален опит за взимане на становищата на засегнатата общественост (сравни процедурата в Словакия според данни в оплакването на представители на обществеността от Словакия пред Комитета за прилагане на Орхуската конвенция - https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/C2015-120_Slovakia/Communication_Slovakia_Via_Iuris_08.12.2014.pdf и отговора на Словакия - https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/C2015-120_Slovakia/Party_s_response_to_communication/frPartyC120_27.11.2015_response.pdf)
11. Оправданието, че едноинстанционно производство по административни дела съществува в ЗУТ (чл.215 от ЗУТ) и паралелът между процедурата по чл.215 от ЗУТ и обжалването на решенията по ОВОС/ОС **е абсолютно некоректно и крайно неприемливо**. Това е така, защото кръгът на засегнатите лица по ЗУТ е силно ограничен (справка чл.131 и чл.149, ал.2 от ЗУТ), докато в процедурите по ОВОС и ОС засегнатите могат да бъдат стотици, хиляди и дори милиони (справка решение на Комитета за прилагане на Орхуската конвенция по оплакване С-91-Обединеното кралство - https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/C2013-91/C91_UK_Findings_adopted_advance_unedited., както и решение на Комитета за прилагане на Орхуската конвенция по оплакване С-92-Германия - https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/C2013-92/C92_Germany_Findings_adopted_advance_unedited.pdf)
12. В допълнение АПК вече е предвиден механизъм за гарантиране изпълнението на проски с национално значение, а именно механизма на „предварителното изпълнение“. Без да е съвършен, законът има и определение за случаите, в които се прилага този вече съществуващ механизъм. Предложенията едновременно промени дублират вече съществуващия законов механизъм и нямат никакво определение за това що е то „национален интерес“ създавайки условия за пълен административен произвол и потенциално развихряне на корупционни практики – с които би трябвало да се борим, а не да подпомагаме с необмислени законодателни промени.
13. „Комбинацията“ между въвеждане на едноинстанционно производство в делата по обжалване на ОВОС/ОС, изискването за приключването на делата в 6-месечен срок от датата на подаване на жалбата и недостъпно високите съдебни такси за

касационно обжалване на решенията по ОВОС/ОС на практика означават отказ от правосъдие по въпросите на околната среда и живота и здравето на населението. Посланието на народните представители може да се тълкува и като открита покана към гражданско неподчинение на засегнатите, на които се отказва достъп до правосъдие;

14. Наше проучване показва, че например административните екологични дела в Германия, Великобритания, Франция, Испания, Италия, Швеция, Белгия се гледат на три инстанции а при нас се предлага за част от делата да преминем от двуинстанционно на едно инстанционно.

Мотиви свързани с отношение на обществото и бизнеса

1. Към момента общественото мнение отразява притеснения относно качеството на достъп до правосъдие, а с настоящото предложение му се предлага направо пресмахване на правосъдие. Това не допринася да подобряване на обществените отношения и нагласи.
2. Предложените промени намаляват инструментите за контрол върху решения на правителството. Проучване на общественото мнение по този въпрос показват, че „Данните за обществените нагласи обаче показват, че най-сериозната заплата за правовата държава произтича от липсата на законност в действията на самото правителство“¹; Данни от същото проучване показва: „Само 37% от респондентите в България са съгласни с твърдението, че „държавата действа в съответствие със закона“, което е почти 20% по-ниско спрямо средното за останалите държави членки на ЕС;
3. Основен фокус в мотивите на вносителите е бързината, а не гарантирането на правилно и ефективно изразходване на дадени инвестиции. Това съдържа риск бързината да е за сметка на качеството на инвестициите.
4. Ако ще се констатира улесняване на инвестиционния процес и бизнеса е важно да припомним, че именно бизнеса, и по-конкретно 8 търговски камари наскоро излязоха с призив за промени в съдебната система. Бизнесът никога не е настоявал за по-кратки процедури за някои от обектите, нито пък е настоявал за премахване

¹ http://politiki.bg/?mod=osf&lang=1&c=cc_osf_heading&m=readDoc&p_id=1137&p_inst=288413

на касационната инстанция. Бизнесът не е настоявал и за повишаване на съдебните такси. Бизнесът страда от административен произвол, а в съда – от огромни, по негова преценка, 6-8 месечни периоди между съдебните заседания, както и от забавянето на съдебните решения с месеци, а понякога и с години.

5. Няма пример за спряна магистрала заради процедура по обжалване на ОВОС и ОС.
6. По отношение на автомагистрала „Струма“ – има решение по ОВОС от 2008 г. Единствено и само държавата носи отговорност за това, че започва процедурата отново след 9 години. Недопустимо е да се отнемат граждански свободи заради досегашно бездействие на държавата.
7. Като цяло в законодателните предложения липсва анализ на причините довели до забавянето на процедурите, свързани с проекти от национално значение. Очевидно е, че за голяма част от тези процедури забавянето се дължи на бездействие или на допуснати закононарушения от страна на държавните органи. В настоящия момент е най-малкото некоректно да се твърди, че причина за забавянето на съдебните процедури и завеждането на жалби – фактите сочат на обратното.
8. Настояваме вносителите на предложенията да посочат кои процедури за национални обекти са послужили като основание за изготвяне на законодателното предложение. Настояваме за представяне на хронология на тези процедури с оглед изясняване на причините за забавянето.

За контакти от наша страна: